

اسامی شهدای کربلا در دانشنامه امام حسین(ع)

در جلد هفتم دانشنامه امام حسین علیه السلام نام کسانی که در منابع نسبتاً معتبر، در زمره شهدای کربلا شمرده شده اند را در قالب چهار دسته فهرست نموده است...

در جلد هفتم دانشنامه امام حسین علیه السلام نام کسانی که در منابع نسبتاً معتبر، در زمره شهدای کربلا شمرده شده اند را در قالب چهار دسته فهرست نموده است که تعداد آنها به ۱۵۵ نفر رسیده است. البته مطابق با اظهار نظر حجت الاسلام طباطبائی نژاد مدیر گروه پژوهشی دانشنامه امام حسین علیه السلام نمی توان این عدد را عدد قطعی شهدای کربلا دانست چرا که به دلیل آنکه منابع قدیمی نقطه گذاری کمتر انجام می شد ممکن است بعضی از این اسامی با هم مشترک بوده، شبیه هم باشند یا اشتباه شده باشد. اسامی شهدای کربلا در این دانشنامه به شرح زیر است:

دسته اول: شهدای کربلا از یاران پیامبر خدا صلی الله علیه و آله

این عدّه، عبارت اند از:

۱. اّس بن حارث

۲. عبد الرحمان بن عبد ربّه انصاری . [۱]

دسته دوم: شهدای کربلا از یاران امام علی علیه السلام

این عدّه، عبارت اند از:

۳. ابو ثمامه عمرو بن عبد الله صائدي

۴. حبيب بن مظاهر اسدي

۵. زاهر، غلام عمرو بن حمق

۶. عمّار بن ابی سلامه دالانی

۷. سعد بن حارث خزاعی، غلام امیر مؤمنان علیه السلام

۸. عبد الله بن عمیر کلبی

۹. کردوس بن زهیر

۱۰. نافع بن هلال جملی .

دسته سوم: شهدای کربلا از اهل بیت امام حسین علیه السلام

این عدّه، عبارت اند از:

۱۱. علی اکبر

۱۲. عبد الله (علی اصغر)

۱۳. عبد الله بن علی

۱۴. عثمان بن علی

۱۵. جعفر بن علی

۱۶. عبّاس بن علی

۱۷. ابو بکر بن علی

۱۸. محمّد بن علی

۱۹. ابو بکر بن حسن

۲۰. عبد الله بن حسن

۲۱. قاسم بن حسن

۲۲. جعفر بن عقیل

۲۳. عبد الرحمان بن عقیل

۲۴. عبد الله بن عقیل

۲۵. محمّد بن ابی سعید بن عقیل

۲۶. عبد الله بن مسلم بن عقیل

۲۷. محمّد بن عبد الله بن جعفر

۲۸. عون بن عبد الله بن جعفر .

در گزارش های نادر ، افراد دیگری نیز در شمار شهدای اهل بیت آمده اند ؛ از جمله :

۲۹. ابراهیم بن علی [۲]
۳۰. عبّاس اصغر بن علی [۳]
۳۱. جعفر بن علی [۴]
۳۳. عبد الله اصغر بن علی [۵]
۳۴. عبید الله بن علی [۶] ۳۵. عمر بن علی [۷]
۳۶. عتیق بن علی [۸]
۳۷. قاسم بن علی [۹]
۳۸. بشر بن حسن [۱۰]
۳۹. عمر بن حسن [۱۱]
۴۰. ابو بکر بن حسین [۱۲]
۴۱. ابو بکر بن قاسم بن حسین [۱۳]
۴۲. ابراهیم بن حسین [۱۴]
۴۳. جعفر بن حسین [۱۵]
۴۴. حمزه بن حسین [۱۶]
۴۵. زید بن حسین [۱۷]
۴۶. قاسم بن حسین [۱۸]
۴۷. محمّد بن حسین [۱۹]
۴۸. عمر بن حسین [۲۰]
۴۹. محمّد بن عقیل [۲۱]
۵۰. محمّد بن عبد الله بن عقیل [۲۲]
۵۱. حمزه بن عقیل [۲۳]
۵۲. علی بن عقیل [۲۴]
۵۳. عون بن عقیل [۲۵]
۵۴. جعفر بن محمّد بن عقیل [۲۶]
۵۵. ابو سعید بن عقیل [۲۷]
۵۶. ابراهیم بن مسلم بن عقیل [۲۸]
۵۷. محمّد بن مسلم بن عقیل [۲۹]
۵۸. عبد الرحمان بن مسلم بن عقیل [۳۰]
۵۹. عبید الله بن مسلم بن عقیل [۳۱]
۶۰. ابو عبد الله بن مسلم بن عقیل [۳۲]
۶۱. علی بن مسلم بن عقیل [۳۳]
۶۲. ابراهیم بن جعفر [۳۴]
۶۳. ابو بکر بن عبد الله بن جعفر [۳۵]
۶۴. عون اصغر بن عبد الله بن جعفر [۳۶]
۶۵. حسین بن عبد الله بن جعفر [۳۷]
۶۶. عبید الله بن عبد الله بن جعفر [۳۸]
۶۷. عون بن جعفر بن جعفر [۳۹]
۶۸. محمّد بن جعفر [۴۰]
۶۹. محمّد بن عبّاس [۴۱]
۷۰. احمد بن محمّد هاشمی . [۴۲]

دسته چهارم : شهدای کربلا از یاران امام حسین علیه السلام

۷۱. ابراهیم بن حُصَین اسدی
۷۲. برادرزاده حُدَیْفَه بن اَسید غفاری
۷۳. ابو هیاج
۷۴. اُدْهَم بن امیه
۷۵. انیس بن مَعْقِل اَصْبَحی
۷۶. بُرَیْر بن حُضَیْر
۷۷. بشیر بن عمرو حَضْرَمی

۷۸. جابر بن حجاج
 ۷۹. جبّله بن علی شیبانی
 ۸۰. جُنّاده بن حارث
 ۸۱. جُنْدَب بن حجیر
 ۸۲. جوانی که پدرش شهید شده بود
 ۸۳. جون ، غلام ابو ذر
 ۸۴. جوین بن مالک
 ۸۵. حارث بن امرؤ القیس
 ۸۶. حارث بن تبهان ، غلام حمزه بن عبد المطلب
 ۸۷. حتوف بن حارث
 ۸۸. حَجّاج بن زید
 ۸۹. حَجّاج بن مَسْرُوق
 ۹۰. حُرّ بن یزید ریاحی
 ۹۱. حلاس بن عمرو
 ۹۲. نُعمان بن عمرو
 ۹۳. حَنْظَلَه بن اسعد
 ۹۴. رافع ، هم پیمان بنی شنده
 ۹۵. رُمَیْث بن عمرو
 ۹۶. رُھبیر بن بَشْر حَتَعَمی
 ۹۷. رُھبیر بن سلیم اُزْدی
 ۹۸. رُھبیر بن قَین بَجَلی
 ۹۹. زید بن مَعْقِل
 ۱۰۰. سالم ، هم پیمان ابن مدنیه
 ۱۰۱. سعد بن حنظله تمیمی
 ۱۰۲. سعید بن عبد الله حنفی
 ۱۰۳. سعید بن کرْدَم
 ۱۰۴. سلیمان ، غلام امام حسین علیه السلام
 ۱۰۵. سلیمان بن ربیعہ
 ۱۰۶. سُوّار بن ابی حمیر
 ۱۰۷. سُوَیْد بن عمرو بن ابی مُطاع
 ۱۰۸. سیف بن حارث جابری
 ۱۰۹. سیف بن مالک
 ۱۱۰. شَبِیب بن عبد الله نَهْشَلی
 ۱۱۱. شوْدَب ، هم پیمان بنی شاکر
 ۱۱۲. ضُبَاب بن عامر
 ۱۱۳. ضَرغامه بن مالک
 ۱۱۴. عایس بن ابی شَبِیب شاکری
 ۱۱۵. عامر بن مسلم
 ۱۱۶. سالم ، غلام عامر بن مسلم
 ۱۱۷. عباد بن ابی مهاجر
 ۱۱۸. عبد الرحمان بن عبد الله اُرْحَبی (بِزْنی)
 ۱۱۹. عبد الله بن قیس غِفاری
 ۱۲۰. عبد الرحمان بن قیس غِفاری
 ۱۲۱. عُنْقَبه بن صَلْت
 ۱۲۲. عمّار بن حسان طایبی
 ۱۲۳. عمران بن کعب
 ۱۲۴. عمر بن اِحدوث حَضْرَمی
 ۱۲۵. عمر بن خالد صیداوی
 ۱۲۶. سعد ، غلام عمر بن خالد صیداوی
 ۱۲۷. عمرو بن خالد اُزْدی

۱۲۸. خالد بن عمرو اُزْدی
 ۱۲۹. عمرو بن صَبِيعه
 ۱۳۰. عمرو بن عبد الله جُنْدَعی
 ۱۳۱. عمرو بن قَرظَه انصاری
 ۱۳۲. عُمَیر (/ عمرو) بن عبد الله مَذْحِجی
 ۱۳۳. غلام ترک
 ۱۳۴. قارب ، غلام امام حسین علیه السلام
 ۱۳۵. قاسم بن حبيب اُزْدی
 ۱۳۶. قَعْتَب بن عمرو تَمِری
 ۱۳۷. کنانه بن عتِیق
 ۱۳۸. مالک بن عبد بن سَرِیع جابری
 ۱۳۹. مُجَمَّع بن زیاد
 ۱۴۰. مُجَمَّع بن عبد الله عَائِذی
 ۱۴۱. پسر مُجَمَّع بن عبد الله عَائِذی
 ۱۴۲. مسعود بن حَجَّاج
 ۱۴۳. [فرزندش] عبد الرحمان بن مسعود
 ۱۴۴. مُسَلَم بن عَوْسَجَه اسدی
 ۱۴۴. مُسَلَم بن عَوْسَجَه اسدی
 ۱۴۵. مسلم (/ اسلم) بن کثیر
 ۱۴۶. مُنَجِّح ، غلام امام حسین علیه السلام
 ۱۴۷. نَعِیم بن عَجَلان
 ۱۴۸. هَفْهَف بن مُهْتَد راسِیبی
 ۱۴۹. هَمَّام بن سَلْمَه قانِصی (قایضی)
 ۱۵۰. وَهَب بن وهب
 ۱۵۱. یحیی بن سلیم مازنی
 ۱۵۱. یحیی بن سلیم مازنی
 ۱۵۲. ابو شعشعا ، یزید بن زیاد بن مُهاصِر
 ۱۵۳. یزید بن تَبِیط عبدی
 ۱۵۴. و فرزندش عبد الله بن تَبِیط عبدی
 ۱۵۵. و فرزند دیگری عبید الله بن تَبِیط عبدی .

افزون بر اسامی یاد شده ، افراد دیگری نیز جزو شهدای کربلا گزارش شده اند که به دلیل معتبر نبودن منابع گزارش ها ، از ذکر آنها ، صرف نظر کردیم .

پی نوشت ها:

- [۱] علی القاعده ، افراد دیگری هم از صحابه پیامبر در سپاه امام علیه السلام بوده اند ، چنان که در باره افرادی نظیر : حبيب بن مظاهر و مسلم بن عوسجه و هانی بن عروه و عبد الله بن یقَطْر ، ادعا شده است (إبصار العین : ص ۲۲۱) ؛ اما بر اساس مدارکی که فعلاً در دست هستند ، تنها در باره این دو نفر مدرک روشن و معتبر وجود دارد .
- [۲] لباب الأنساب : ج ۱ ص ۴۰۰ ، المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۱۲ ؛ عقد الفرید : ج ۳ ص ۳۷۰ ، الامامه والسیاسه : ج ۲ ص ۱۲ ، مقاتل الطالبیین : ص ۹۱ ، مقتل الحسین علیه السلام ، خوارزمی : ج ۲ ص ۴۷ .
- [۳] تهذیب الکمال : ج ۲ ص ۴۷۹ ، تاریخ خلیفه بن خیاط : ص ۱۷۹ .
- [۴] الثقات ، ابن حبان : ج ۲ ص ۳۱۰ و در آن آمده است : مادرش لیلی دختر ابو مره بن عروه بن مسعود است .
- [۵] المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۲ (که در آن ، نامی از عبدالله فرزند أم البنین نیامده و ممکن است این ، همان باشد) .
- [۶] الإرشاد : ج ۱ ص ۳۵۵ و ج ۲ ص ۱۲۵ ، مجموعه نفیسه : ص ۱۰۸ (تاج الموالید) ، المزار ، شهید اول : ص ۱۴۹ ، إعلام الوری : ج ۱ ص ۳۹۶ ، کشف الغمه : ج ۲ ص ۶۶ ؛ تاریخ الطبری : ج ۵ ص ۱۵۳ عن هشام ، تهذیب الکمال : ج ۲ ص ۴۷۹ ، الفصول المهمه : ص ۱۳۹ وفیه «عبد الله»
- در تعدادی از منابع آمده که او در مذار، کشته شده است (ر . ک : تاریخ الطبری : ج ۶ ص ۱۱۵ و ج ۵ ص ۱۵۴ ، الطبقات الکبری : ج ۳ ص ۱۹ و ج ۵ ص ۱۱۷ ، أنساب الأشراف : ج ۲ ص ۴۱۲ ، جمهره أنساب العرب : ص ۳۸ ، نسب قریش : ص ۴۴ ، مقاتل الطالبیین : ص ۹۲ ، مقتل الحسین علیه السلام ، خوارزمی : ج ۲ ص ۱۷۴ ، صفه الصفوه : ج ۱ ص ۱۳۰ ؛ المجدی : ص ۱۷ . در سرائر : ج ۱ ص ۶۵۶ آمده است : شیخ مفید در کتاب الإرشاد گفته که عبیدالله بن نهشلیه ، با برادرش حسین علیه السلام در

کربلا شهید شد و این بی تردید ، خطای فاحشی است ؛ زیرا عبیدالله بن نهشلیه ، جزو سپاه مُصعب بن زبیر و از یاران او بود و یاران مختار بن ابی عبید ، او را در مذار کشتند .

[۷] ر . ک : ص ۱۱۷ (فصل پنجم : شهادت فرزندان امیر مؤمنان علیه السلام / یادآوری) .

[۸] سیر أعلام النبلاء : ج ۳ ص ۳۲۰ ، تاریخ الإسلام ، ذهبی : ج ۵ ص ۲۱ ، تهذیب الکمال : ج ۲۰ ص ۴۷۹ .

[۹] المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۰۷ .

[۱۰] المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۱۲ .

[۱۱] المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۱۲ ؛ مقتل الحسين عليه السلام ، خوارزمی : ج ۲ ص ۴۸ .

[۱۲] ر . ک : ص ۱۳۵ (فصل ششم / ابوبکر بن حسن) .

[۱۳] تاریخ خلیفه بن خیاط : ص ۱۷۹ .

[۱۴] المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۱۳ .

[۱۵] الطبقات الكبرى (الطبقة الخامسة من الصحابة) : ج ۱ ص ۴۷۶ ؛ المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۱۳ .

[۱۶] المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۱۳ .

[۱۷] همان .

[۱۸] المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۰۸ ؛ در أنساب الأشراف : ج ۳ ص ۴۲۲ «قاسم بن حسن» را ذکر نکرده و احتمال تصحیف ، قوی است .

[۱۹] المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۱۳ ؛ تذکره الخواص : ص ۲۷۷ .

[۲۰] المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۱۳ .

[۲۱] أنساب الأشراف : ج ۲ ص ۳۲۸ و ۴۱۴ ، الأخبار الطوال : ص ۲۵۷ ، مقتل الحسين عليه السلام ، خوارزمی : ج ۲ ص ۴۸ .

[۲۲] نسب قریش : ص ۴۵ ، مقتل الإمام أميرالمؤمنین علی بن أبی طالب ، ابن ابی الدنيا : ص ۱۲۲ ؛ لباب الأنساب : ج ۱ ص ۳۳۴ .

[۲۳] المجدی : ص ۳۰۸ .

[۲۴] مقاتل الطالبیین : ص ۹۸ ، لباب الأنساب : ج ۱ ص ۴۰۲ .

[۲۵] أنساب الأشراف : ج ۳ ص ۴۲۲ ، تذکره الخواص : ص ۲۵۵ ؛ المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۱۲ .

[۲۶] مقاتل الطالبیین : ص ۹۸ ، مقتل الحسين عليه السلام ، خوارزمی : ج ۲ ص ۴۸ ؛ المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۱۲ .

[۲۷] المجدی : ص ۳۰۸ .

[۲۸] الأمالی ، صدوق : ص ۱۴۳ الرقم ۱۴۵ .

[۲۹] مقاتل الطالبیین : ص ۹۷ ، تذکره الخواص : ص ۲۵۵ ، مقتل الحسين عليه السلام ، خوارزمی : ج ۲ ص ۴۸ ، کفایه الطالب : ص ۴۴۷ ؛ الأمالی ، صدوق : ص ۱۴۳ الرقم ۱۴۵ ، لباب الأنساب : ج ۱ ص ۳۳۵ و ۴۰۲ ، المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۰۶ و ۱۱۲ .

[۳۰] تاریخ خلیفه بن خیاط : ص ۱۷۹ ، سیر أعلام النبلاء : ج ۳ ص ۳۲۰ ، نسب قریش : ص ۸۴ ، مقتل الحسين عليه السلام ، خوارزمی : ج ۲ ص ۴۷ .

[۳۱] الإقبال : ج ۳ ص ۷۶ ، بحار الأنوار : ج ۴۵ ص ۶۸ .

[۳۲] مصباح الزائر : ص ۲۸۱ ، بحار الأنوار : ج ۱۰۱ ص ۲۷۱ .

[۳۳] لباب الأنساب : ج ۱ ص ۳۳۵ .

[۳۴] مقتل الحسين عليه السلام ، خوارزمی : ج ۲ ص ۴۹ .

[۳۵] أنساب الأشراف : ج ۲ ص ۳۲۵ ، شرح نهج البلاغه ، ابن ابی الحديد : ج ۱۵ ص ۲۳۷ ، (گفته شده است که در واقعه «حرّه» کشته شده است ر . ک : مقاتل الطالبیین : ص ۱۲۲ ، جمهره أنساب العرب : ص ۶۸) .

[۳۶] نسب قریش : ص ۸۳ ، جمهره أنساب العرب : ص ۶۸ .

[۳۷] نسب قریش : ص ۸۳ ، جمهره أنساب العرب : ص ۶۸ .

[۳۸] مقاتل الطالبیین : ص ۹۶ ، مقتل الحسين عليه السلام ، خوارزمی : ج ۲ ص ۴۸ ، کفایه الطالب : ص ۴۴۶ ؛ المناقب ، ابن شهر آشوب : ج ۴ ص ۱۰۶ و ۱۱۲ و فيه «عبد الله بن عبد الله بن جعفر» .

[۳۹] أنساب الأشراف : ج ۲ ص ۲۹۹ و فيه «قیل» ؛ المجدی : ص ۲۹۶ ، لباب الأنساب : ج ۱ ص ۳۶۱ ، عمده الطالب : ص ۳۶ ، گفته شده است که در شوشتر کشته شده (ر . ک : أنساب الأشراف : ج ۲ ص ۲۹۹ از ابو یقظان بصری ، المعارف ، ابن قتیبه : ص ۲۰۶ ، الإصابه : ج ۴ ص ۴۱۹ ، ذخائر العقبی : ص ۳۶۷) .

و گفته شده است که در صقین ، کشته شده است (ر . ک : أنساب الأشراف : ج ۲ ص ۲۹۹) .

[۴۰] أنساب الأشراف : ج ۲ ص ۲۹۹ ، مقتل الحسين عليه السلام ، خوارزمی : ج ۲ ص ۴۹ ؛ در المجدی : ص ۲۹۶ و عمده الطالب : ص ۳۶ آمده «محمد الاصغر» ، رجال ابن داوود : ص ۱۶۷ .

گفته شده است که در شوشتر کشته شده است (ر . ک : أنساب الأشراف : ج ۲ ص ۲۹۹ ، المعارف ، ابن قتیبه : ص ۲۰۶ ، الإصابه : ج ۶ ص ۷ ، ذخائر العقبی : ص ۳۶۷) .

گفته شده است که در صقین کشته شده است (ر . ک : أنساب الأشراف : ج ۲ ص ۲۹۹ ؛ لباب الأنساب : ج ۱ ص ۳۶۱) .

[۴۱] المناقب ، ابن شهر آشوب: ج ۴ ص ۱۱۲.

[۴۲] المناقب ، ابن شهر آشوب: ج ۴ ص ۱۰۵ ابن شهر آشوب ، از او رَجَزِي نقل نموده است ؛ ولی از کشته شدن او سخن نمی گوید .